

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. VII. Romana dotium. Quomodo detrahendæ sint dotes, quæ per Statutum exclusivum, demandatur fœminis à successione exclusis, an scilicet antè, vel post legitimam masculorum, vel ex eadem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

- 3 *Utile legitima masculi sit integrum triens, quamvis foemina sit instituta.*
 4 *Legitima est tertia ejus, quod quis habiturus esset ab intestato.*
 5 *De eadem conclusione, de qua num. 3.*

DISC. VI.

MARGHARITA Dona de Albericis, cujus mentio habetur *sub tit. de fidei commissis, disc. 43.* quatuor habens filios, Franciscum scilicet masculum, Constantiam viduam, & duas Moniales; In testamento factis dd. Monialibus, quibusdam legatis, atque relicta Francisco ea legitima, quam solum de necessitate relinquere tenebatur, hæredem universalem instituit Constantiam, inter quam, & Franciscum fratrem, orta controversia super legitime quantitate; Cum ea benevolè compromissa esset in Advocatum Francisci, & in me Advocatum Constantie circa initia professionis, deputando in casu discordiæ insignem I. C. Andosillam in tertium; In congressu desuper habito, mihi planum videbatur, ut legitima ad normam juris communis esse deberet in sola quarta parte trientis, non obstante Statuto Urbis 145, per quod foemina, non masculo volente, non numerantur, atque reputantur extraneæ, quoniam id procedit ab intestato, vel etiam condito testamento, quod sit compatibile cum Statuto, secus autem ubi accedit testamentum incompatible, cum possit testator foeminas à Statuto extraneas effectas, facere suas, atque sinitati reintegrare exiis, quæ, cæteris relatis habentur apud Greg. & add. dec. 318. dec. 110. num. 9. & dec. 175. num. 1. & seqq. par. 7. & læpius, ut etiam pluries in præcedentibus insinuat.

His tamen non obstantibus, Alii duo in contrario voto fuerunt, quod prævaluit, ideoque masculus integram tertiam obtinuit; Negligendo siquidem dictum ratiocinium, processerunt cum solis auctoritatibus, de quibus apud *Græ. discip. 676. num. 51. & Rot. apud Pannam dec. 1248. & dec. 1. & 5. & 74. post Merlin. de legit.*

Quamvis autem casus non dederit invenire auctoritates, vel decisiones in contrarium, Attamen ego persistebam in mea opinione, neque dictæ auctoritates captivabant intellectum, quoniam licet pro ratione decidiendi deducatur regula in suo casu vera, ut legitima dicatur tertia pars ejus, quod quis habiturus est ab intestato, & consequenter quod sicuti ab intestato Franciscus masculus totam hæreditatem habuisset, ita totius tertiam partem pro legitima haberet; A tamen advertebam id rectè procedere, retentis terminis Statuti, quibus attentis foemina reputatur extranea, secus autem cessante Statuto per contrariam dispositionem testamentariam, cum tunc videatur fieri reversio ad jus commune, atque aliàs daretur quod parens non possit filiabus gratificari, easque sinitati restituere, quod est falsum.

Adhuc tamen occasio non dedit id particulariter, ac formiter disputare, solumque expertus sum in causa, de qua supra *disc. 4.* quod cum ego pro argumento ad favorem masculi contra sororem deducerem istam conclusionem cum dictis auctoritatibus comprobata, ea tamen habita non fuit in consideratione, ideoque ubi formiter de hoc agendum esset, atque expressè, vel adminiculativè constrictè de voluntate parentis derogandi Statuto, ac foeminas restituendi sinitati, dicta conclusio videtur periculosa, neque de facili in judicando vel consu-

Card. de Luca P. III. de Hæred.

lendo pro meo sensu admittenda; Bene tamen circumspicte procedendum est in admittendo dictum recessum à Statuto, ac restitutionem sinitati, cum id malè ex simplici modico legato factò filiabus, & ex clausulis, quæ ex Notariorum imperitia ad quandam majorem cautelam apponi solent, deducatur, ut supra *disc. 3.* advertitur, cum revera repugnet utraque ratio naturalis, & legalis, dando dispositioni operationem de directò contrariam voluntati.

ROMANA
DOTIUM.

Responsum ad petitionem Magnatis.

Quomodo detrahendæ sint dotes, quæ per Statutum exclusivum demandantur foeminis à successione exclusis, an scilicet antè, vel post legitimam masculorum, vel ex eadem.

SUMMARIUM.

- 1 *In terminis juris communis ista questio non intrat.*
- 2 *Et quando etiam intret, & super quo.*
- 3 *Quid de dote ad terminos Statuti Urbis 145.*
- 4 *Quando dos succedit loco legitime, detrahatur de ipsa legitima.*
- 5 *Ita pariter si non succedit, sed masculi numerent foeminas.*
- 6 *Quid ubi eas non numerent.*

DISC. VII.

Magnate consilium super dicto quæsito petente, an scilicet, & quomodo foeminarum dotes à Statutis exclusivis demandatæ, detrahendæ sint, pro masculorum legitima regulanda; Respondi decisionem pendere à natura, seu qualitate Statuti; Si enim illud non facit foeminam extraneam, quia nempe eam excludat sub conditione dotis, quæ tanquam causa principalis exclusionis succedat loco legitime, et usque naturam habeat, & tunc quia planum est foeminas facere numerum, & partem in legitima, solaque Statuti exclusivæ operatio est circa reliquam intestatam successionem, idcirco hæc inspectio non intrat, quoniam dos detrahatur ex propria ipsius foeminae portione, quatenus ista congruam dotem adæquet.

Cadente quæstione in casu inæqualitatis, vel inadæquationis, quæ in majori, vel in minori quantitate contingere potest, In majori scilicet ubi legitima non sufficit ad dotem congruam, quam ex reliquo asse supplere oporteat juxta ea, quæ habentur in sua materia *sub tit. de dote*, & tunc id nil influit ad casum hujus quæsti; In minori verò, dupliciter contingere potest, quia scilicet pater vivens cum subsequuto matrimonii effectu constituerit congruam dotem, quam eventus docet de tempore mortis ejusdem patris esse minorem legitima, cujus tamen supplementum denegatur, quia sufficit foeminam esse congruè dotatam, juxta ea, quæ habentur in dicta sua materia *sub tit. de dote disc. 144.* & in aliis.

Vel quod agatur de filiabus Magnatum juxta unam opinionem, de qua *eod. disc. 145.* Aut quod

De LUCA
de
statutis
et c.
VI
9

Statutum, licet non tollat, attamen minuat legitimam, quia congrua dote contentum sit, legitimæ supplementum denegando ad instar Statuti Urbis 141. de quo discretivè ad alterum 145. habetur supra *disc. 5.* Et tunc ex deductis *eod. disc. 5.* sequendo opinionem, quam recentius tenuit Rota, probabilius dicendum videtur, ut excessus cedat commodo hæreditatis parentis, à qua non decreseat, non autem impinguet legitimam masculorum; Quod tamen adhuc particulariter disputare occasio non dedit, quoniam nimirum hodie rari sunt casus ob exercitos dotium, ac pomparum luxus, ut detur in iis præsertim, quæ in sæculo nubunt, dos congrua, quæ sit minor portione legitimæ.

Ut de dote succedente loco legitima detrahen.

da Rot. apud Gregor. decis. 565. num. 1. & per tot. decis. 106. num. 1. & fin. post Merlin. de legit. idem Merlin. lib. 1. tit. 4. quest. 3. num. 24. & melius eod. tit. 4. quest. 6. num. 9. & 14. & per tot. & ceteri communiter.

Majores autem, ac frequentiores controversiæ cadunt in altero casu, quod Statutum faciat fœminas extraneas, quia nempe simpliciter eas excludat, postea verò accessorie, non autem conditionaliter eis deferat dotem, quæ proinde non succedat loco legitimæ, juxta distinctionem, de qua supra *disc. 1.* Et tunc quidquid Scribentes se involendo varient, decidit pendet ab ea circumstantia, an masculi excludentes eligant numerare fœminas ob eorum majorem utilitatem, putà quia eas numerando, legitima transeat de triente ad semissem, vel potius, eis neglectis, ipsorum masculorum numerum tantum attendi debere eligant, ex recepta conclusione in præcedentibus pluries insinuata, ut in eorum arbitrio id repositum sit, ut eis magis expediat; Ubi etenim eas numerare eligant, tunc certum est, quod ipsarum dotes, ex ipsamet legitimæ ita impingua intra limites propriæ portionis ipsius fœminæ ejusque partis dos detrahi debeat; Cadente solum questione in eo, quod de dicta parte, seu portione superesset an scilicet hic excessus accrescat masculis, vel potius hæreditati parentis, ut pariter in præcedentibus advertitur; Durum enim, ac iniquum esset, omnique rationi contrarium, ut masculis eligentibus fœminas numerare ad faciendam majorem legitimæ detractionem, debeat ita hæreditas parentis aliam detractionem dotium pati.

Ubi verò masculi eas negligant, atque extraneas reputare eligant, metiendo detractionem legitimæ ex eorum persona tantum; Et tunc, sub questione est, an masculis integrum triens debeatur ex toto asse, dotes autem detrahi debeant ex reliquo bese, vel potius ante omnia ex universo asse tanquam species æris alieni dictæ dotes detrahi debeant, masculorum autem legitima sit triens ejus, quod facta dicta detractione remanet; Prioremque opinionem *ex Bart. Imol. Corn. & aliis* quos deducit, tenet *Brun. de statut. exclus. art. 13. quest. 3.* Ea tamen rejecta, magis communiter recepta est altera super præcipua detractione dotium, antequam illa legitimæ fiat, ut antiquioribus relatis *Thef. decis. 159. num. 18. Cyriac. conf. 316. nu. 19. & 22. latè Gio. vagn. conf. 9. lib. 2. nu. 14. & seq. Merlin. de legu. lib. 1. tit. 4. quest. 6. nu. 11. & 13. Rot. decis. 4. & 5. post Merlin. de legit. utrobique num. 1. dec. 99. num. 10. & decis. 100. num. 5. & in aliis, ac advertitur etiam *sub tit. de feud. disc. 108.* ubi ponderatur ratio majoris gravaminis aliàs in parente resultantis, quam lex adjecit, cumque eadem lex masculis optionem tribuat, nulla injuria eis fieri dicitur, dum ab eorum electione totum pendet; Atque ad hæc pauca pro meo judicio ista questio restringi videretur, quamvis Scribentes nimirum*

se involvant, quod pendet ex eo, ut non advertatur ad casuum distinctiones.

S. SEVERINÆ

SUPPLEMENTI LEGITIMÆ

PRO

ELISABETHA OLIVERIA

CVM

DOMINICO, ET ALIIS
DE RAMUMDIS.

*Casus decisus per Rotam pro Elisabetha cum
moderatione.*

Legitima nepotum ex pluribus filiis prædefunctis, an eis deferatur in capita, vel in stirpes, adeò ut, tanta sit portio plurimum nepotum ex uno, quanta unius, vel duorum ex altero; Et aliqua de renunciatione matris, an obstat filiis ex propria persona venientibus.

SUMMARIUM.

- 1 **F**acti series.
- 2 **D**e materia Constitutionis Regni In aliquibus &c. circa exclusionem fœminarum à successibus.
- 3 **N**e potibus ex filia prædefuncta debetur in bonis an legitima ex persona propria, non obstante renunciatione facta per matrem.
- 4 **D**e limitatione, ubi renunciatio facta est intin dotis.
- 5 **Q**uomodo nepotes ex pluribus filiis concurrant ad legitimam in bonis avi.
- 6 **P**lures nepotes cessante necessitate representationis in successibus veniunt in capita.
- 7 **Q**uod ubi adest lex, non est querendum de ratione, quod non placet.

D I S C. VIII.

Marcus Antonius de Bona decedens del anno 1661. in testamento hæredes scripsit, pro una quarta parte Josephum Ramundum nepotem ex Prudentia filia prædefuncta, in altera quarta Emmanuelem nepotem ex Maria altera filia pariter prædefuncta, & in altera quarta Dominicum pariter filium dictæ Mariæ ex diverso matrimonio, in reliqua verò quarta nepotes ex fratre etiam prædefuncto; Quia verò ex eadem Maria supererat Elisabetha germana soror Dominici in testamento præterita, huic in codicillis jure institutionis, ac pro omni, & toto &c. reliquit scut. 400. Cumque huic legato Elisabetha non acquiesceret, obtinuit ab Ordinario sibi decerni legitimæ supplementum, idemque in gradu appellationis dictum fuit per A. C. declarantem in ejus sententia, post firmatum statum hereditatis dictæ legitimæ quantitatem, eam calculando in stirpes, non autem in capita; Introductaque per appellacionem causa in Rota coram Taia, dato dubio An, & quomodo dictum supplementum deberetur, sub die 31. Maii 1666. Elisabetha actrice tantum informante, in contumaciam alterius partis pluries